

Women and Torah Study*

Table of Contents

THE MODERN EVOLUTION OF WOMEN'S EDUCATION	1
BRIEF HISTORY OF JEWISH WOMEN'S EDUCATION	4
THE LEGAL ASPECTS OF TORAH STUDY FOR WOMEN AND GIRLS	11
PROFICIENCY IN PRACTICAL HALACHAH.....	16
FAMILY FIRST.....	18

*

The Modern Evolution of Women's Education

Prior to the Enlightenment, the notion of formal education for women was, for the most part, frowned upon. It was unusual for a woman to be well versed in the sciences, philosophy, and other advanced forms of knowledge. The common wisdom was for a woman to fill the role of mother and wife, which did not necessitate even the most basic education by today's standards. While boys attended school, girls were raised at home and no collective effort was made to change the status quo.

[There were times when it was considered a mark of distinction for a Jewish woman to be fluent in Greek and be able to converse with women of royalty. The Sages permitted women – but not men – to study Greek for this purpose.^{1]}

(*) המאמר נערך על ידי חברי המכון, הרב משה שי' חנונו, הרב יעקב שי' גרשון, והרב אברהם שי' בערגשטיין.

(1) ירושלמי (סוטה ט, טו): "רבי אבהו בשם ר' יוחנן מותר לאדם ללמד את בתו יוונית מפני שהיא תכשיט לה" – "שבח ותפארת לה" (פני משה), "וע"י כן נושאת חן בעיני מטרונותא והתירו להן חכמים כמו שהתירו לקרובים למלכות" (קרבן העדה). [ובאשה אין חשש שיגלו מסתורין של ישראל וימסרו לשלטון, שהוא טעם איסור לימוד יוונית לבניו (מפרשים שם)]. ולקרבן העדה (שלפירושו התירו בגלל הקורבה למלכות), היינו על דרך שאמרו (ירושלמי עבודה זרה ב, ב): "שלשה דברים התירו לבית רבי . . . ושילמדו את בניהן יוונית שהיו זקוקין למלכות".

This all changed drastically during the 19th and early 20th century. The winds of modernity that swept through Europe challenged the traditional attitudes of society toward women's education and triggered a revolution that evolved from clandestine instruction to founding institutions of higher education exclusively for women. Women began to engage in advanced studies in all areas of inquiry and contributed enormously to their advancement.

While the Enlightenment brought many positive innovations in the fields of science and technology, it posed considerable challenges for the Jews. The new wave of enlightenment cast many of Judaism's traditions and beliefs as archaic and irrelevant, and advocated for assimilation into secular culture and the abandonment of faith.

These developments had significant ramifications for Jewish education. Young Jewish women who hitherto did not receive formal education were suddenly thrust into the turbulence of secularism whose values were deeply at odds with traditional Jewish belief and observance.

The pressure began to mount upon the rabbinic leadership of the time to endorse organized Jewish education for girls. During the famous conference of Polish rabbis in 1903, a number of participants argued for the establishment of Orthodox girls' schools, citing rampant religious apathy whose only solution was a viable education.² After some debate, the motion was overruled.³ As the years

(2) ראה מכתב הר' פנחס הלוי הורוויץ ראב"ד דבראדשין לאסיפת אגודת הרבנים, נדפס ב'כנסת הגדולה' (אלכסנדריה תרס"ד, מט, ב. אות יא): "גם מהראוי להשיג להוציא לאור ספרים בעבור בנות ישראל, להוקיר בעיניהן קיום המצות וחשיבות אומנתו, ולהודיען תולדות וקורות ישראל וגדוליהם, למען יחקקו כל אלה על לבביהן, יען הן הגנה המחנכות אח"כ את בניהן והמדריכות אותם, ובשנים קדמוניות לא היו הנשים מלומדות בשארי לשונות, רק ידיה שלחה בכישור וכפיה תמכו פלך, ועל כן לא הוצרכו לכך. אבל בזמננו אשר הבנות כבר תטעמנה מחכמות שונות, ובילדי נכרים ישקיפו, כי יוכרחו האבות לשלחן לבתי ספריהם, והי' כי תהייה ריקות מכל ידיעות וחביבות התורה"ק הלא ח"ו לא יתנו יקר למצותיו. ועוד תפעלנה על בינהן ובנותיהן ללא תורה וללא יראה. ע"כ מהנחין טכס עצה היעוצה גם להדרכת הבנות על דרך המועיל ליראת שמים".

וב'מקיץ נרדמים' (פיעטרקוב תרס"ד, ע' כז), דברי ר' מנחם מנדל חיים לאנדא, ראב"ד גאודאוואר, בעת האסיפה: "אנכי הנני אומר כי הזמן דורש מאתנו במפגיע ללמד את הבנות ידיעת התורה כדי שעל ידי זה תבואנה לקיום המצות. והרי אנו רואים לעינינו רפיון המצות אצל הבנות ביותר אפילו אצל בנות החרדים לפי שאין להן מושג כלל מהיהדות".

ושם (ע' כח, ב): "המציע: הדברים הנכונים אשר דבר הרב מנאוואדוואר בענין חינוך הבנות הנני למלא אותם בהצעה כי יקבעו בכל עיר בתי ת"ת עבור בנות העניים והעשירים יחד שמה ילמדו אתהן את התפלות והברכות והדינים הנחוצים לחיי האשה הישראלית. גם לשון וכתב עמים למען תחנוכנה ברוח היהדות. ולא יצטרכו לדפוק על פתח בתי הספר אשר לזרים".

(3) 'מקיץ נרדמים' (שם, ע' כח, ב): "המ"ץ מפאלטאווא; אף המנהג הזה הם באים להנהיג בישראל. תלמוד תורה לנערות. חס ושלום! היה לא תהיה. ההצעה נדחתה".

